برنامه ریزی درسی با تاکید بر طرح درس ترمی و روزانه

مدرس : دکتر زهرا سبزی. استادیار گروه پرستاری کودکان

شهریور ۱۳۹۹

اهداف جلسه

برنامه ریزی آموزشی و درسی

- *آموزش و تدریس و کلاس، برنامه ریزی درسی.*

برنامه ریزی آموزشی	برنامه ریزی درسی
کلان نگر و کلی نگر	جزنگر و ویژه تر
با اهداف و سیاست ها سرو کار دارد	با فعالیت ها سرو کار دارد
با سیاست های آموزشی	با روانشناسی آموزشی
روشی برای برنامه ریزی درسی	روش برای تحقق اهداف
بیشتر کمی	بیشتر کیفی
نتیجه برای مدیریت آموزشی کشور	نتیجه راهنما تدریس برای معلمان
محدود به یاد دهنده و یادگیرنده	محدود به یادگیرنده

برنامه ریزی درسی
(Curriculum Planning)

- ✓برنامه ریزی درسی شامل **تعیین محتوای درسی** است.
- ✓فرآیندی است که در تمام مراحل آن **تصمیم گیری** انجام می شود.
- ✓چهارچوبی جهت فراهم آوردن فرصت های مختلف یادگیری برای دانشجویان است.

تعریف برنامه ریزی درسی بر مبنای فرآیند برنامه ریزی درسی

- **برنامه ریزی درسی** یا تدوین درسی یک سلسله فعالیت های یاددهی و یادگیری به منظور ایجاد تغییرات مطلوب در رفتار یادگیرنده و ارزشیابی میزان تحقق این تغییرات است.

تعریف برنامه ریزی درسی بر مبنای اجزای برنامه درسی

- برنامه ریزی درسی به مجموعه ای هماهنگ از اهداف، محتوای دروس، روش تدریس و روش ارزشیابی پیشرفت تحصیلی اطلاق می شود.

- Course plane

- Lessen plan

طرح درس؟

❖**طرح درس** یک برنامه یا یک چهارچوب منظم و سازماندهی شده است. که معلم آن را طرح ریزی می کند. تا فرایند تدریس و آموزش را هدفمندانه شروع کند، با نظم پیش ببرد و به موقع، به پایان برساند.

❖طرح درس همانند یک **نقشه راه** می ماند که مسیر تدریس را مشخص می کند.

- طرح درس به دو صورت طراحی می شود.
  - الف- طرح درس سالانه یا ترمی
  - ب- طرح درس روزانه یا جلسه ای

اهمیت تدوین طرح درس

- طرح درس ، بنیان و اساس تدریس موثر محسوب می شود و به منزله راهنمایی است برای استاد و فراگیر که به آنها نشان می دهد کجا باید رفت و چطور باید به آن جا رسید.

اهمیت و فواید استفاده از طرح درس

- ❖– استفاده بهینه از زمان
- ❖– **تحقق بهتر اهداف درسی از نظر کمی و کیفی**
- ❖– **کاهش بی نظمی و هرج و مرج در کلاس**
- ❖– ایجاد انگیزه در استاد / دانشجو
- ❖– افزایش اعتماد به نفس مدرس یا معلم
- ❖– ایجاد **یادگیری عمیق تر** و پایدارتر در دانشجویان
- ❖– **نهادینه شدن نظم و انضباط** در فعالیت های دانشجویان

ادامه فواید طرح درس

- موجب پیشگیری از اتلاف وقت،به هدر رفتن سرمایه های انسانی و مادی
- اقدامات آموزشی با تفکر، آینده نگری و پیش بینی انجام می شود.

ادامه فواید طرح درس

- استفاده بهینه از امکانات آموزشی و صرفه در منابع، حداکثر استفاده از امکانات موجود
- استفاده بهینه از زمان آموزشی، پیشگیری از اتلاف وقت
- استفاده بهینه از نیروی انسانی و پیشگیری از اتلاف هزینه ها
- اجرای برنامه های پیچیده با منابع کمتر
- پیش بینی مسایل برنامه درسی

ادامه فواید طرح درس

- دستیابی به موفقیت های آموزشی بیشتر
- آموزش موثر بر اثر برنامه ریزی درسی و سازماندهی تجارب آموزشی پدید می آید.
- تامین خواسته های دانشجویان
- افزایش انگیزه شاگردان برای یادگیری

اجزای طرح درس

- **مشخصات عمومی**

۱) هدف کلی درس

۲) هدفهای رفتاری

۳) الگوی تدریس

۴) پیش بینی رفتار ورودی

۵) وسایل مورد نیاز

۶-مراحل تدریس (فعالیتهای مقدماتی، ارزشیابی تشخیصی، آماده سازی و ایجاد انگیزه ، نحوه ی ارائه درس ، جمع بندی)

۷-فعالیتهای تکمیلی (ارزشیابی پایانی، تکلیف)

۸-خود ارزیابی

دانشگاه علوم پزشکی گلستان

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

طرح دوره ترمی **course plan**

* دانشکده:	*گروه آموزشی:	*نیمسال تحصیلی:
*عنوان درس:	*کد درس:	
* مقطع :	*رشته تحصیلی :	
* زمان برگزاری:	* محل برگزاری	
* تعداد واحد:	*نوع واحد:	* تعداد جلسات:
*تعداد فراگیران:	*پیش نیاز یا هم نیاز:	
نام مدرسین:		
نام مسوول درس:	روزهای تماس با مسئول درس:	
آدرس دفتر:	تلفن:	
پست الکترونیکی:		
هدف کلی درس:		
اهداف اختصاصی: از فراگیران انتظار می رود در پایان دوره قادر باشند:		
نحوه ارزشیابی دانشجو: الف) در طول دوره (کوئیز، تکالیف، امتحان میان ترم ...) :.....نمره معادل .....٪نمره کل ب) پایان ترم :.....نمره معادل .....٪نمره کل ج) شیوه آزمون: میان ترم : کتبی/شفاهی تشریحی / تستی پایان ترم : کتبی/شفاهی تشریحی / تستی		
مقررات وتحوه برخورد با غیبت و تاخیر دانشجو: بر اساس ماده ۱۶ آموزشی ،غیبت غیرموجه در امتحان پایان ترم به منزله نمره صفر و غیبت موجه موجب حذف آن درس خواهد شد . وظایف و تکالیف دانشجو: * تاریخ امتحان میان ترم: *تاریخ امتحان پایان ترم: * سایر تذکرهای مهم برای دانشجویان: حضور فعال در کلاس و مشارکت در پرسش و پاسخ از اهمیت برخوردار است. رعایت نکات اخلاقی در کلاس		
منابع اصلی: منابع کمکی :برای یافتن مقاله و سایر اطلاعات مفید		

جدول زمان بندی برنامه درسی

ردیف	تاریخ	ساعت	رئوس مطالب	شیوه ارائه درس	فعالیتهای یادگیری دانشجو	وسایل کمک آموزشی

مهرماه سال ۱۳۹۶

طرح درس ترمی

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی گلستان

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

طرح دوره ترمی course plan

* دانشکده:	*گروه آموزشی:	* نیمسال تحصیلی:
*عنوان درس:	*کد درس:	
* مقطع :	*رشته تحصیلی :	
* زمان برگزاری:	* محل برگزاری	
* تعداد واحد:	* نوع واحد:	* تعداد جلسات:
*تعداد فراگیران:	*پیش نیاز یا هم نیاز:	
نام مدرسین:		
نام مسوول درس:	روزهای تماس با مسئول درس:	
آدرس دفتر:	تلفن:	
پست الکترونیک:		

هدف کلی درس:
اهداف اختصاصی: از فراگیران انتظار می رود در پایان دوره قادر باشند:

- **هدف کلی**

آن دسته از اهداف آموزشی که به صورت عبارتهای کلی بیان می شوند هدفهای کلی آموزشی گفته می شود

هدفهای کلی تغییر مطلوبی را که باید در رفتار شاگردان ایجاد شودمشخص نمی کنند هدفهای کلی مبهم اند و به آسانی قابل وصول نیستند

معمولا هدف کلی در یک جمله و به صورت کلی بیان می شود و تقریبا مشابهت زیادی با عنوان درس دارد.

خصوصیات مهم هدف های کلی

1. با افعال و عبارات کلی غیر رفتاری (فهمیدن – درک کردن - دانستن – آشنا شدن و ...)
2. تحقق آن در مدت زمان نسبتا طولانی
3. در بردارنده یا انجام فعالیت ها و تجارب متعدد برای دانشجویان جهت رسیدن به هدف کلی
4. در بردارنده یک نتیجه یادگیری

مثال: هدف های کلی: فراگیر در پایان دوره آموزشی با بیماریهای شایع داخلی آشنا شود.

- مثال هدف کلی: آشنایی فراگیران با بیماریهای عروق کرونر قلب

هدف های رفتاری

- هدف های رفتاری یا هدف های اجرایی به آن دسته از هدف ها گفته می شود که نوع رفتار و قابلیت هایی را که انتظار داریم شاگرد پس از یادگیری مطلبی خاص به آنها برسد مشخص می کند و براساس آنها مواد آموزشی و روش تدریس مناسب انتخاب می شود ٠
- این هدف ها با واضح ترین عبارات و با دقت کافی آنچه را که شاگرد باید در جریان یادگیری بیاندیشند ،انجام دهد و یا احساس کند را روشن می نماید.

- هدفهای عملکردی به اندازه کافی مشخص و پر جزئیات هستند و به خوبی عملکرد دانشجویان را مشخص می کنند و اینکه چه موقع هدفها مورد دستیابی واقع شده اند

اهداف اختصاصی از شکستن و ریز کردن اهداف کلی:

- مجموعه اهداف اختصاصی باعث تحقق اهداف کلی

مثال اهداف اختصاصی:

از فراگیران انتظار می رود در پایان دوره قادر باشند:

بیماریهای عروق کرونر را تعریف نماید.

اپیدمیولوژی بیماریهای عروق کرونر را بفهمد.

با تظاهرات بالینی بیماریهای عروق کرونر آشنا شود.

مزیت تدوین اهداف رفتاری:

۱ – انتخاب و بکارگیری روش تدریس – محتوی آموزشی– وسایل و ابزارهای آموزشی، روش ارزشیابی مناسب مختص اساتید.

۲ – مشخص شدن انتظارات دقیق برای فراگیر

۳ – قابلیت اندازه گیری هدف های رفتاری

۴– ایجاد زبان مشترک بین دانشجو، اساتید و مسئولین

۵ – در اختیار داشتن مستندات لازم در صورت تحقق اهداف

ویژگی های یک هدف رفتاری کامل:

۱- Behavior رفتاری(عملی است که فرد انجام می دهد مانند: نام بردن – حل کردن – رسم کردن- شرح دادن . ..)

۲- شرایط Condition (موقعیتی است که یاد گیرند. باید عمل مورد نظر را در آن موقعیت از خود نشان دهد مثلا استفاده یا عدم استفاده از یک ابزار ، با کمک یا بدون کمک استاد ...

۳- ملاک یا معیار (Criteria)

میزان یا درجه ای از رفتار فراگیر است که مورد قبول واقع می گردد.

مثلا با ۸۰٪ صحت ، نمره بالاتر از ۱۵ ، یا در طول ۵ دقیقه ...

مثال: دستیار سال چهارم زنان در حضور استاد سه مورد زایمان دیستوسی شاخه

شرایط معیار

را با ۹۰٪ صحت انجام دهد

معیار رفتار

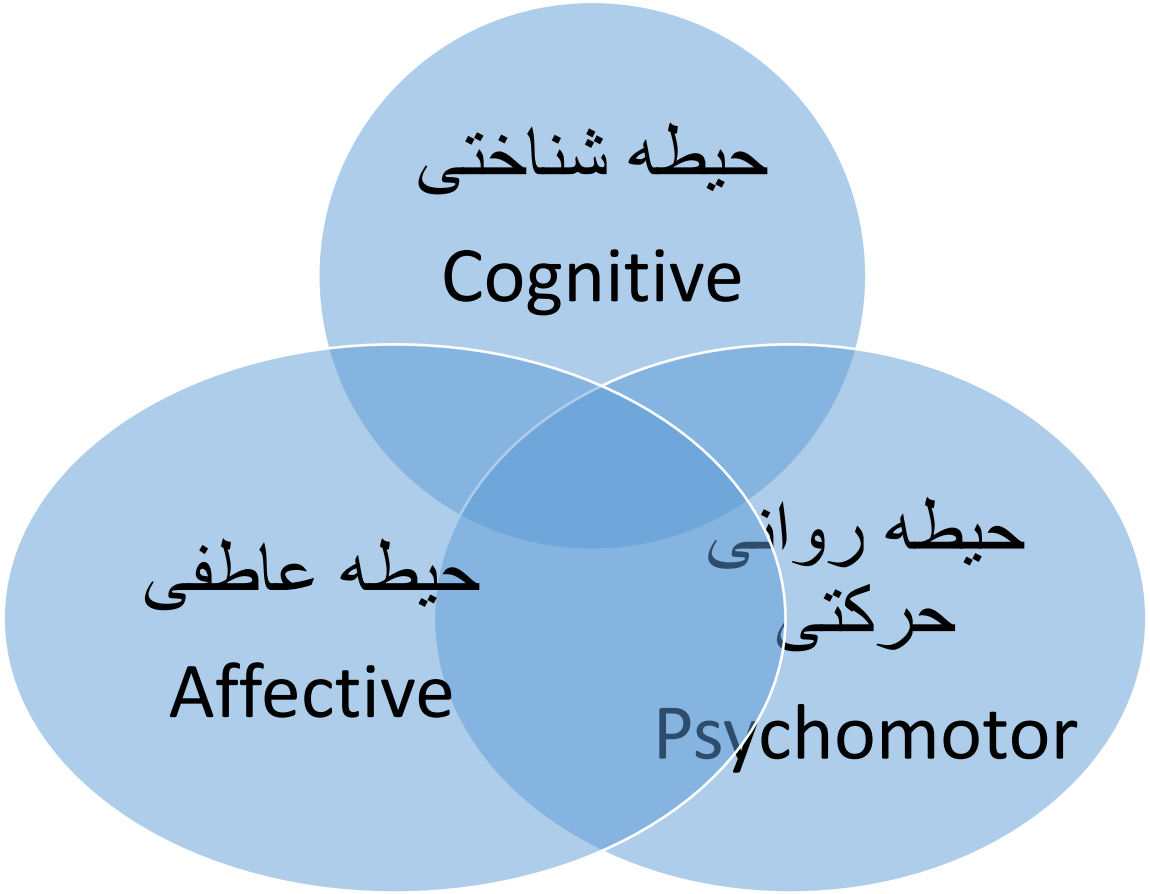
مثال: فراگیر قادر باشد در پایان دوره آموزشی فرآیند CPR و یک نفره را با حداکثر ۵٪ خطا روی مولاژ

معیار شرایط

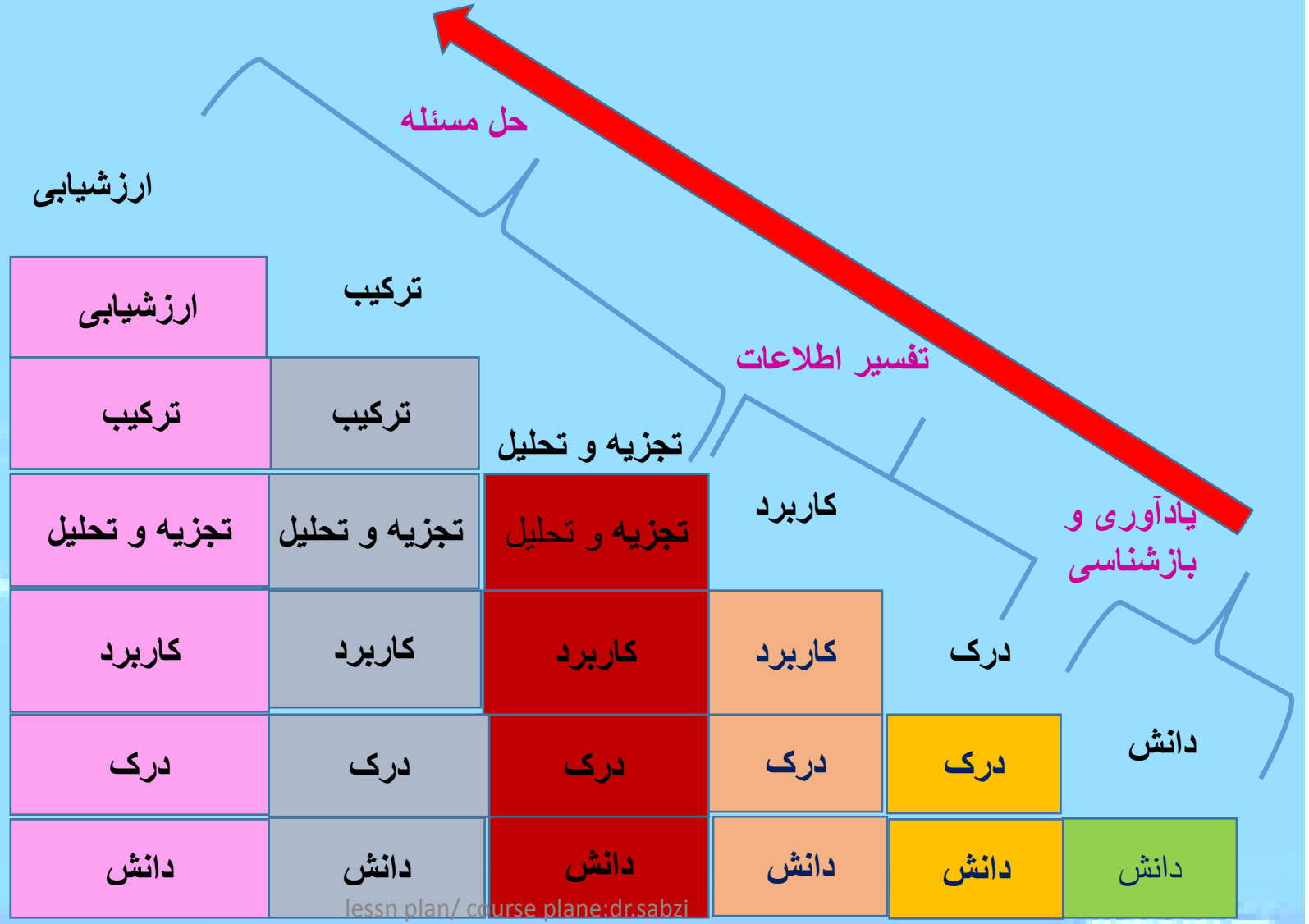
اجرا نماید

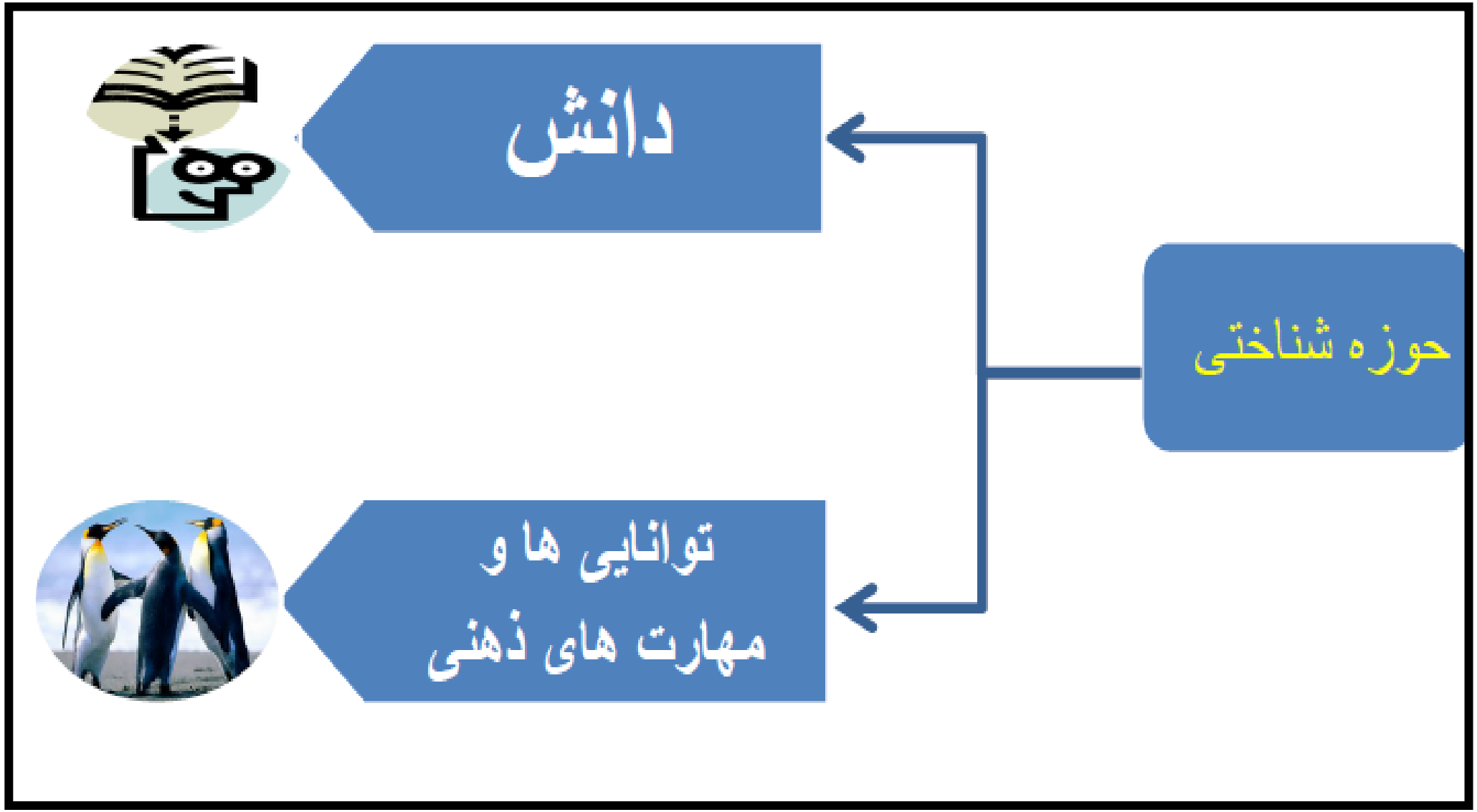
رفتار

اهداف رفتاری بلوم

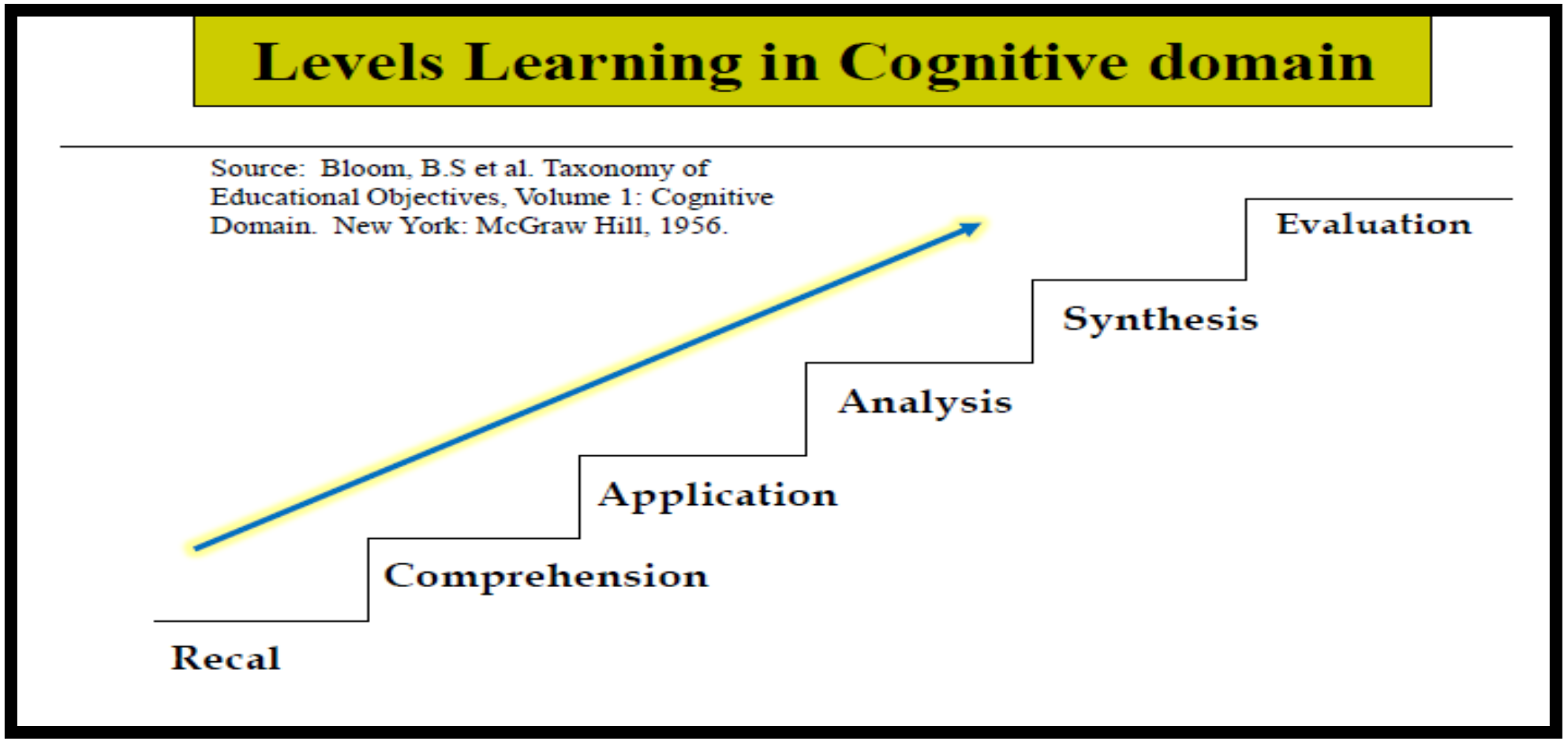

يادگيري در حيطه شناختي

حوزه شناختی
دانش
توانایی ها و
مهارت های ذهنی

Bloom's Taxonomy

دانش (Knowledge)

- پایین ترین سطح حیطه شناختی است که فرد صرفا مطالب آموخته شده را بیاد می آورد وبه بیان آن را می پردازد .
- این سطح جنبه حفظی دارد وبه نوعی حفظ وتکرار کورکورانه مطالب بخاطر سپرده شده ویادآوری اولیه مطالب *بدون یادگیری عمیق* آنهاست.
- حاکی ازاین است که اندیشه یا پدیده ای رادرجریان آموزش تجربه کرده وبه خاطر سپرده است.

افعال قابل استفاده دراین سطح شامل :

بیان کند ،نام ببرد ،فهرست کند ،ذکر کند ،تکرار کند ، بازگو کردن ،به یادآوردن

مثال:

- از دانشجوانتظار میرود پس از پایان کلاس بتواند مزایای رژیم صحیح غذایی را **نام ببرد.**
- در پایان دوره کلیه دانشجویان باید ۸۰% عروق سطحي اندام فوقاني را بر اساس آخرين ويرايش كتاب آناتومي گرانت **فهرست کند .**

افعال رفتاري مربوط به اين سطح عبارتند از :
Knowledge
تعريف كردن
بازشناختن
برشمردن
تكرار كردن
نام بردن
بيان كردن
Knowledge
زيرآن خط كشيدن
با تاكيد مشخص‌كردن
بازسازي كردن
بازگو كردن
به يادآوردن
كشيدن
Knowledge
مرتبط كردن
فهرست كردن
ثبت كردن
تشخيص دادن
انتخاب كردن

فهم/درک(Comprehension)

- فرد علاوه براین که مطلب را به خاطر می سپارد ،آن را درک وبا جملات خود بیان میکند وگاه فرد هنگام یادآوری مطلب قسمتی از دانسته های قبلی خود واعدادوارقام را به آن اضافه میکند.
- فراگیرپی به مفاهیم ومعانی برده ومیتواند آموخته ها راازشکلی به شکل دیگرانتقال دهد

- نمونه افعال عبارتند از :

توضیح دهد ،تعمیم دهد ،تفسیر کند ،توجیه کند ،ترجمه کند ،شرح دهد ،خلاصه کند، مثال بزند

- مثال:

ازکارگران کارخانه انتظار میرود بتوانند پس از آموزش ،مزایای استفاده از ماسک را توضیح دهند.

افعال رفتاري مربوط به اين سطح عبارتند از:
Comprehension
توضيح دادن
مقابل هم قراردادن
بيان لب كلام
توصيف كردن
قراردادن
مرور كردن
Comprehension
معين كردن
با تاكيد مشخص كردن
تصويركردن
فرمولي كردن
مقايسه كردن
تشريح كردن
اشاره كردن
Comprehension
محاسبه كردن
توصيه كردن
گزارش دادن
ترجمه كردن
تشخيص دادن
ارائه كردن
مقابله كردن

کاربرد وبه کار بستن(Application)

دراین سطح فرد توانایی به کاربستن دستورالعمل ها واصول علمی آموخته شده رادرحل مسایل جدید دارد.

- نمونه افعال عبارتند از :

برآورد کردن ،کنترل کردن ،اندازه گیری کردن ،تولید کردن ،اصلاح کردن ،به کاربردن ،کشف کردن ،برچسب زدن،نمایش دادن،تغییر دادن

- **مثال:**

- ازبهورز انتظار میرود به طور روزانه میزان کلرآب آشامیدنی روستا را**کنترل کند**
- ازکاردان بهداشت خانواده انتظار میرود بتواند وزن زن باردار را به درستی **اندازه گیری کند**.
- ازبهورز انتظار میرود بتواند از تکنیکهای حل مساله در تصمیم گیری ومدیریت واحد خود **استفاده نماید**.

افعال رفتاري مربوط به اين سطح عبارتند از :

Application

بكار گرفتن
انتخاب كردن
مثال زدن
محاسبه كردن
آزمودن
برنامه ريزي كردن

دسته بندي كردن
بكار بردن
حل كردن
نشان دادن
تمرين كردن
استفاده كردن

تجزیه وتحلیل (Analysis)

دراین سطح فرد توانایی تحلیل کردن یک موضوع وبررسی وخرد کردن وشکستن آن را دارد.

- نمونه افعال عبارتند از :

بررسی کردن ،تجزیه کردن ،استنتاج کردن ،تشخیص دادن ،انتخاب کردن تفاوت قایل شدن ،استنباط کردن ،به اجزا تقسیم کردن

- مثال:

- از کارشناس انتظار میرود بتواند رژیم غذایی منطقه تحت پوشش خود را **بررسی کند**
- از کاردان انتظار میرود بتواند مشکلات بهداشتی منطقه تحت پوشش خود را **تشخیص دهد.**

افعال رفتاري مربوط به اين سطح عبارتند از :
Analysis
تجزيه و تحليل كردن
محاسبه كردن
نمودار كشيدن
امتحان كردن
احتجاج كردن
استنتاج كردن
طبقه بندي كردن
تمييز دادن

سنتز وترکیب (Synthesis)

- دراین سطح فردتوانایی ترکیب آموخته های قبلی خودوبرنامه ریزی کردن وارایه راه حل جدید وپیشنهاد رادارد.درواقع فرد بایدازخودخلاقیت نشان دهد.
- رسیدن به این سطح مستلزم زمان طولانی وگاه سالیان دراز است وصرفا با چند جلسه آموزشی فرد به این سطح نمی رسد.
- به عنوان نمونه کسی که توانایی نوشتن مقاله ،کتاب رادارد دراین سطح است

- نمونه افعال عبارتند از :

ترکیب کردن ،تهیه کردن ،سخنرانی کردن ،اختراع کردن ،تنظیم کردن ،مدون کردن طرح دادن ،مقاله نوشتن،خلق کردن ،درهم آمیختن ،ترسیم کردن

- **مثال:**از کاردان بهداشت خانواده انتظار میرود:
  - درزمینه اهمیت پیشگیری از بارداری **سخنرانی کند**.
  - درمورد روشهای کنترل ونظارت بر واحدهای بهداشتی روش جدیدی **ارائه نماید**.

افعال رفتاري مربوط به اين سطح عبارتند از:

Synthesis

خلاصه كردن
استخراج كردن
استدلال كردن
انتخاب كردن
نتيجه گيري كردن
تعميم دادن

Synthesis

ساختن
تاليف كردن
بسط دادن
بنا كردن
جمع بندي كردن
فرمول بندي كردن
سازمان دادن

Synthesis

پيش بيني كردن
طرح دادن
تركيب كردن
جمع آوري كردن
خلق كردن
ادغام كردن
اداره كردن

ارزشیابی وقضاوت (Evaluation)

- توانایی قضاوت دربارة امور،اطلاعات و حتی روشهای روبه رو شدن با مسائل است در واقع ارزشیابی نتیجه جریان شناخت است .
- بالاترین سطح حیطه شناختی (آگاهی)است که فرد علاوه براین که توانایی نوشتن مطلب رادارد، توانایی نقد آثاردیگران وقضاوت کردن راداراست مانند منتقدین برنامه تلویزیونی
- فردی که توانایی ارزیابی کتاب ،مقالات نوشته شده رادارد دارای این توانایی است.
(*دراین سطح میتوان ادعا کرد فرد نسبت به موضوعی **آگاهی** دارد*)

- نمونه افعال عبارتند از :

ارزش گذاری کردن ،ارزیابی کردن ،نتیجه گیری کردن ،انتقاد کردن ،امتیاز دادن

مثال:از فراگیر انتظار میرود

- مقالات موجود درزمینه حاملگی ناخواسته راارزیابی کند.
- کودکان رااز نظر مصرف مکملها و واکسیناسیون ارزیابی نماید.

افعال رفتاري مربوط به اين سطح عبارتند از :

به مثال زیر که درسطوح مختلف حیطه شناختي تنظیم شده توجه نمایید
از کاردان بهداشت خانواده انتظار میرود:

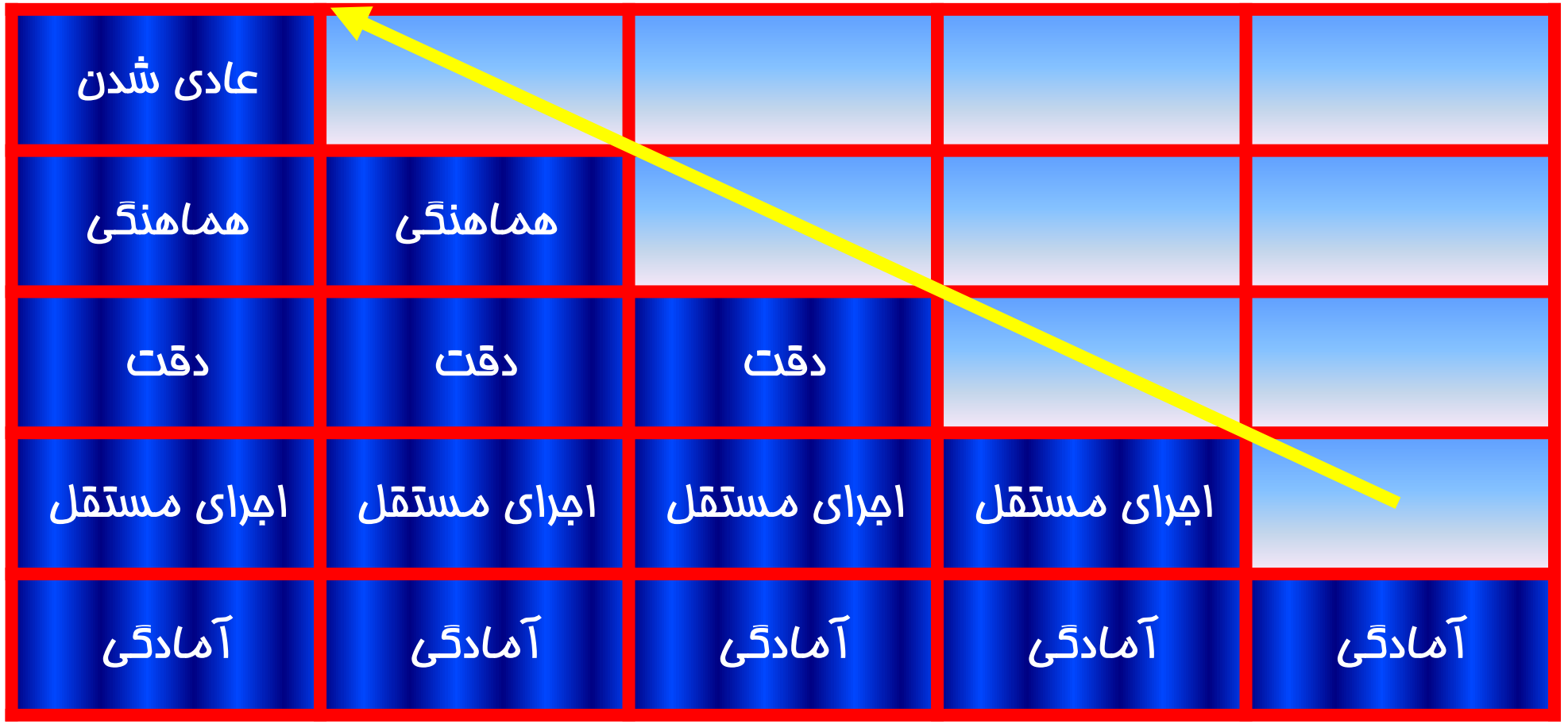
knowledge	انواع قرصهای پیشگیری از بارداری راتام ببرد.
comprehension	عوارض قرصهای پیشگیری از بارداری را شرح دهد.
Application	انواع قرصهای پیشگیری از بارداری را نمایش دهد.
analysis	انواع قرصهای پیشگیری از بارداری را انتخاب کند.
synthesis	درباره انواع قرصهای پیشگیری از بارداری سخنرانی کند.
evaluation	انواع قرصهای پیشگیری از بارداری را ارزیابی کند .

حوزه روانی و حرکتی(مهارت)

❖هدف های حوزه روانی - حرکتی به حرکات و اعمال ماهرانه بدنی چون بخیه زدن – کشیدن دندان که با فعالیت بدنی و روانی سروکار دارند،مربوط می شود.

❖این حیطه شامل مهارتهای عملی در زمینه های فنی و حرفه ای ، تربیت بدنی ، هنر ، کار آزمایشگاهی و امثال آنها است.

سطوح حیطه روانی حرکتی

۱)مشاهده وتقلید(Perception & set) :

- در این مرحله دانشجو به مشاهدة رفتار مربی ، که مشغول انجام مهارت مورد نظر است می پردازد .

مثال

- فراگیر بتواند عملکرد دستگاه..سانتریفوژ....را مشاهده نماید .

۲) اجرا بدون کمک(Guided response) :

- در این مرحله میزان وابستگی دانشجو به مربی بسیار ناچیز است و نیازی به یاری مستقیم مربی نیست .

مثال

- فراگیر بتواند در طی کار گروهی شیوه های مختلف آموزشی را با حضور مربی ایفای نقش نماید.
- فراگیربتواندروش های مختلف استریلیزاسیون را درحضورمربی انجام دهد.

۳)دقت در عمل(Mechanism):

- در این مرحله دانشجو کار را با دقت ، سرعت و ظرافت انجام می دهد و توانایی کنترل اعمال خود را بر حسب نیاز ها پیدا می کند .

مثال

- فراگیر بتواند تستهای تشخیص بروسلوز را انجام دهد.

۴) هماهنگی حرکات (Complex overt response)

- یعنی برقراری هماهنگی بین مجموعه ای از اعمال با رعایت نظم و کارایی لازم .

مثال

- فراگیر بتواند مقدمه ای بر آمار موضوعی و شاخصهای بهداشتی بنویسد.

۵) عادی شدن عمل (Adaption):

- در این مرحله دانشجو به طور خودکار به انجام دادن کارهای دقیق و موزون عادت می کند .

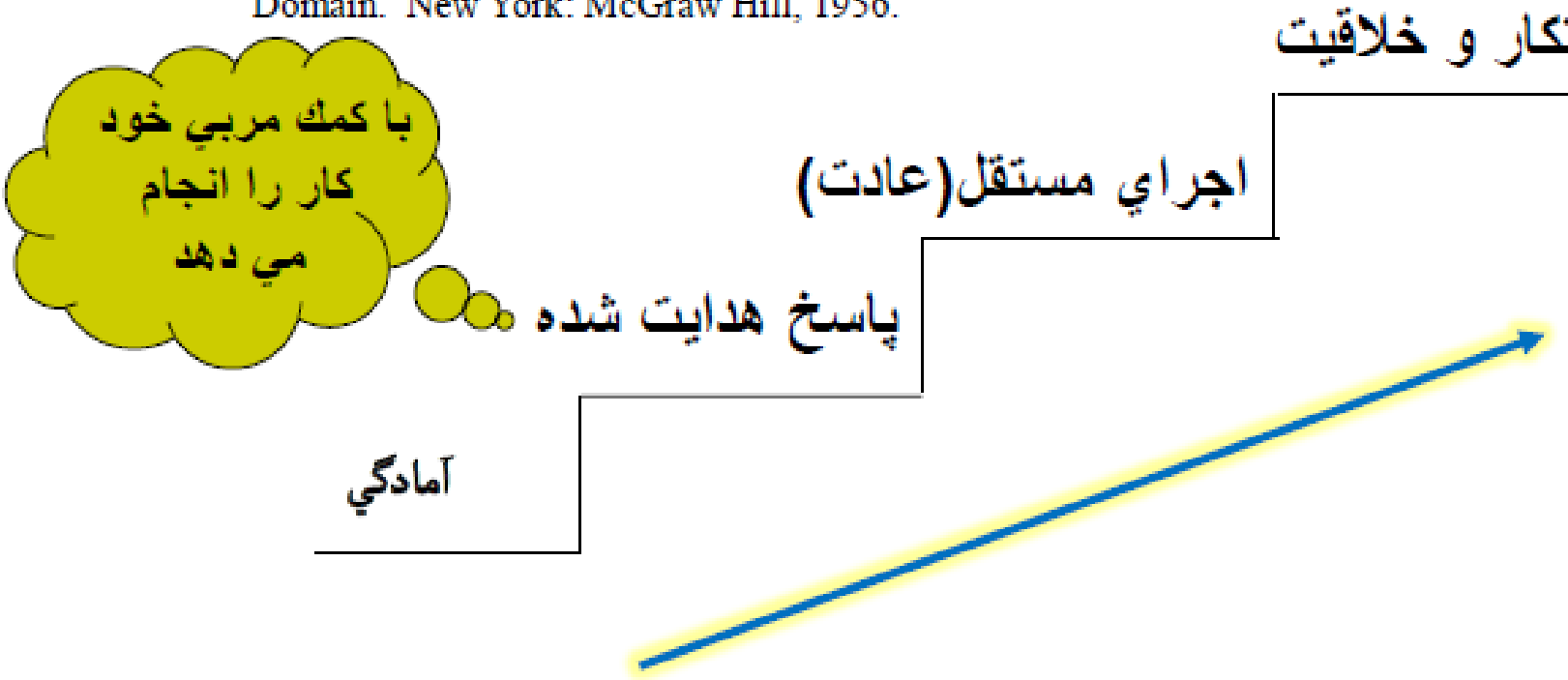
مثال

- فراگیر بتواند آزمایش HBA2را صحیح ودر زمان مناسب **انجام دهد.**

- مهارتهای عملی را در زمینه مراقبت مادران به میزان ۱۰۰% **انجام دهد.**

Levels Learning in Psychomotor domain

Source: Bloom, B.S et al. Taxonomy of Educational Objectives, Volume 1: Cognitive Domain. New York: McGraw Hill, 1956.

Psychomotor Domain

در پایان دوره حداقل ۸۰% دانشجویان باید بتوانند رگ سطحي مناسب را بر اساس "دستورالعمل " تدوین شده **انتخاب کنند**.

در پایان دوره حداقل ۸۰% دانشجویان باید بتوانند محل انتخاب شده را بر اساس "دستورالعمل " **ضد عفوني نمایند**.

حیطه روانی حرکتی

۱- تقلید: Imitation

- فراگیر به کمک مربی خود در اتاق پراتیک، شیوه صحیح پانسمان به روش استریل را با ۱۰٪ خطا انجام دهد.
- فراگیر به کمک مربی خود در اتاق پراتیک نحوه کنترل فشار خون را با ۱۰٪ خطا عملا نشان دهد.

۲- اجرای مستقل: Independent performance

- فراگیر قادر باشد تحت نظارت مربی، پانسمان ناحیه کلستومی را با ۱۰٪ خطا تعویض نماید.
- فراگیر قادر باشد بطور مستقل و با نظارت مربی، حداکثر با ۵٪ خطا یک مسیر وریدی مناسب برای بیمار برقرار نماید.

۳- سرعت و دقت Acceleration and Accuracy

- مثال: فراگیر قادر باشد تزریق عضلانی را با ۱۰۰٪ صحت و عرض دو دقیقه انجام دهد.

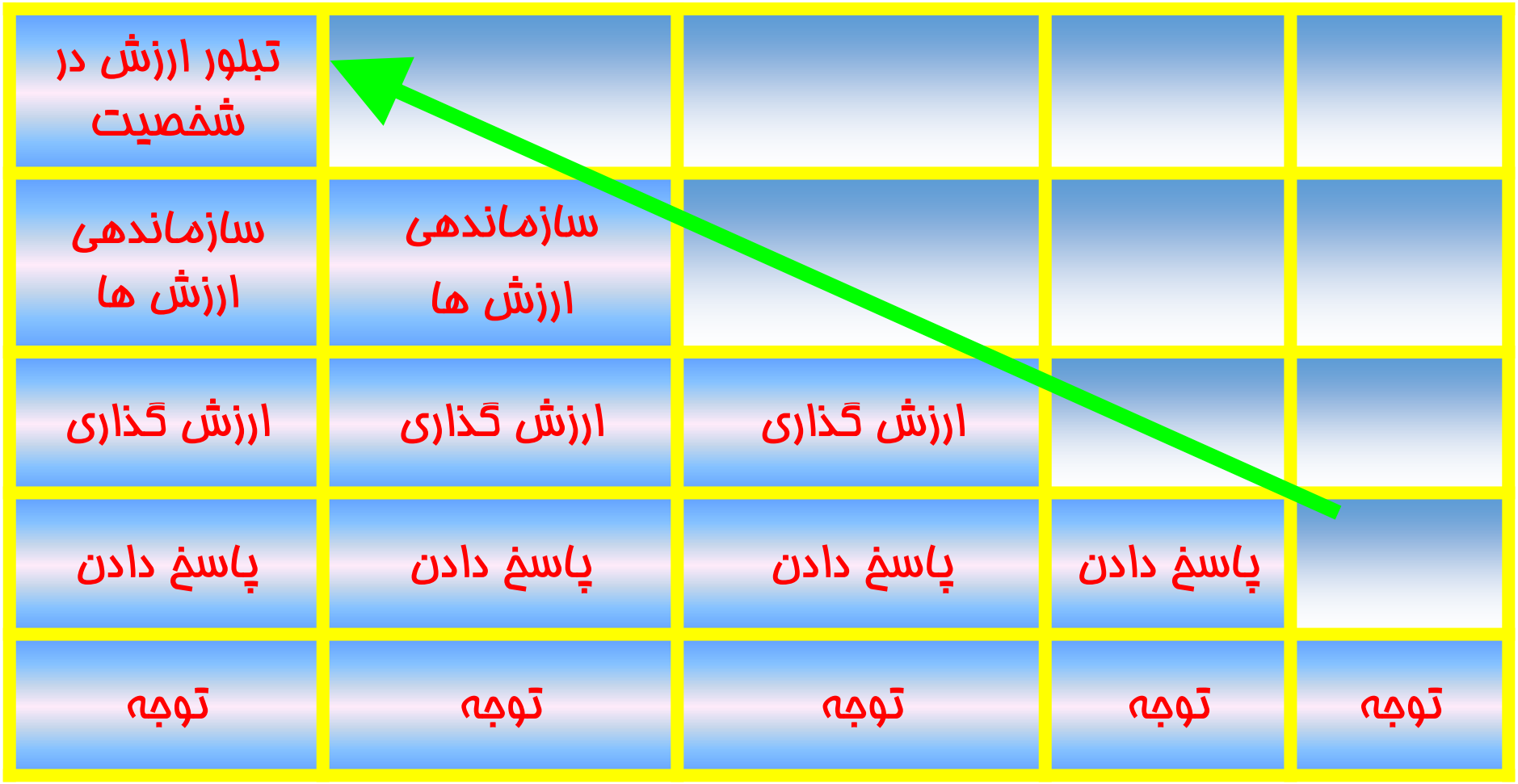
۴- هماهنگی حرکات Coordination of Actions

- فراگیر قادر باشد بوسیله اتوسکوپ گوش بیمار را بدرستی و در عرض یک دقیقه معاینه کند.
- فراگیر قادر باشد به کمک دستگاه Slit- lamp وجود جسم خارجی را در چشم بیمار در عرض دو دقیقه تشخیص دهد.

۵- عادی شدن Normality

- مثال: فراگیر قادر باشد در حین معاینه چشم با افتالمسکوپ، از بیمار شرح حال دقیق بگیرد.

سطوح حیطه عاطفی

حیطه نگرش

- **هدفهای حیطهٔ عاطفی** ، آن قسمت از هدفهای آموزشی هستند که بااحساسات ، نگرشها ، عواطف ، علایق و ارزشها ،باورها وطرزتلقی ها سر و کار دارند .
- سطوح یادگیری در این حیطه به پنج طبقه تقسیم می شوند :

۱) دریافت و توجه کردن.
۲) پاسخ دادن.
۳) ارزش گذاری.
۴) سازماندهی ارزشها.
۵) تبلور ارزشهای سازمان یافته در شخصیت.

به عبارت ساده ترمی توان گفت :

درصورتی از **اهداف حیطه نگرشی** برای نوشتن اهداف رفتاری استفاده میشود که:

درعنوان واهداف اختصاصی بدنبال تغییر نگرش گروه هدف باشیم.

برای روشن شدن مطلب به دومثال زیر توجه کنید :

- بررسی تاثیر مداخله آموزشی ***برآگاهی*** کاردانهای بهد اشت خانواده درزمینه سرطان پوست درسال ۱۳۸۸

- بررسی تاثیر مداخله آموزشی ***برآگاهی ونگرش*** کارشناسان بهداشتی شبکه بهداشت ودرمان شهرستان کیار درزمینه مهارتهای اطلاعات وارتباطات درسال ۱۳۸۸

سطوح اهداف حیطه نگرشی :

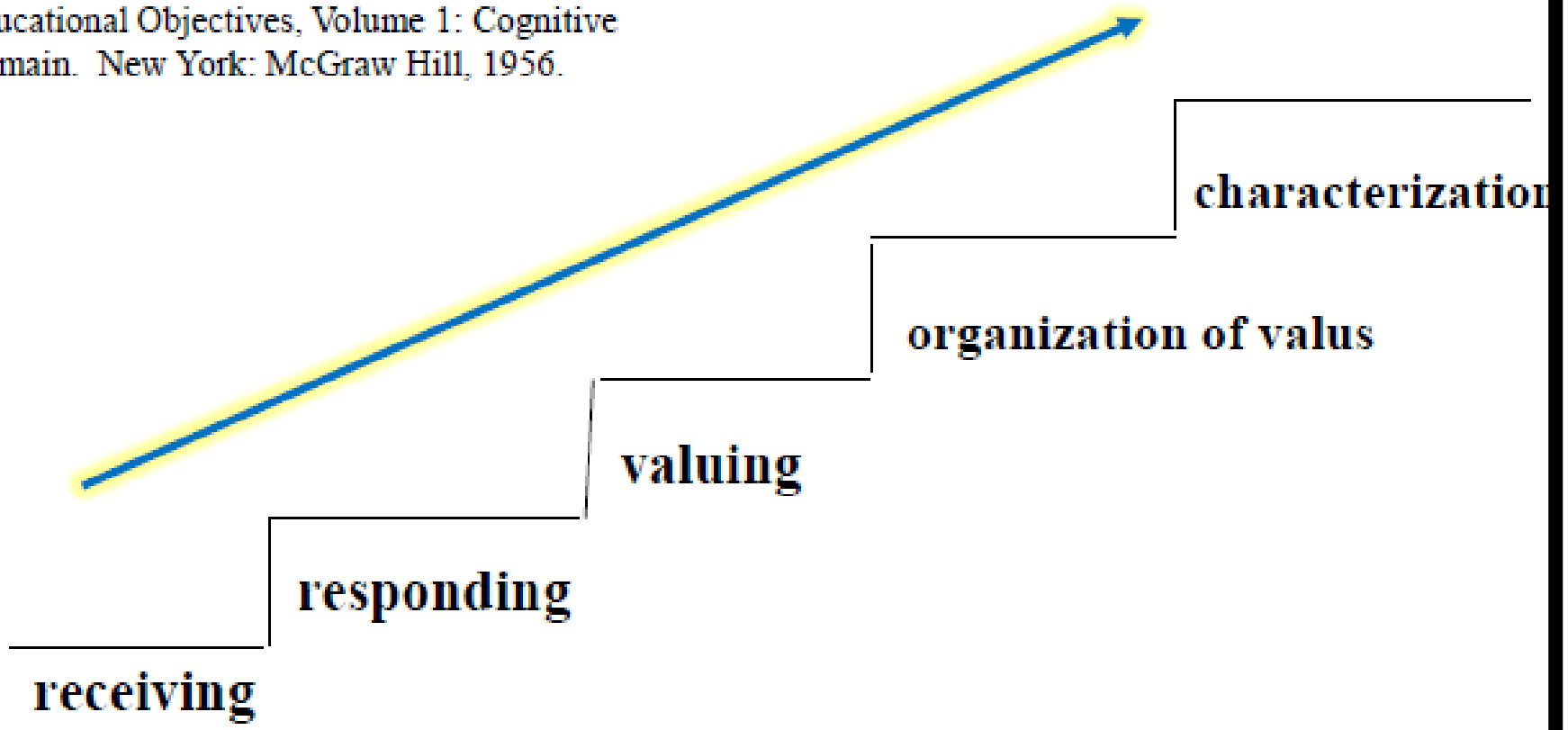
- **Receiving** *توجه ودریافت
- **Responding** *پاسخ دهی
- **Valuing** *ارزش گذاری
- **Organization value** *سازمان دهی ارزشها
- **Value complex** (Characterization) *تبلورارزشهادرشخصیت

شکل نوشتاری اهداف نگرشی مشابه حیطه آگاهی است فقط فعل پایان جمله متفاوت است

تبلور ارزشهای سازمان یافته در شخصیت
سازماندهی ارزشها
سازماندهی ارزشها
ارزشگذاری
ارزشگذاری
ارزشگذاری
پاسخ دادن
پاسخ دادن
پاسخ دادن
دریافت و توجه کردن
دریافت و توجه کردن
دریافت و توجه کردن
دریافت و توجه کردن
نمودار سطوح مختلف هدفهای آموزشی در حیطه عاطفی

Levels Learning in Affective domain

Source: Bloom, B.S et al. Taxonomy of Educational Objectives, Volume 1: Cognitive Domain. New York: McGraw Hill, 1956.

* دریافت و توجه کردن (Receiving & Attending)

- اولین سطح تغییر نگرش جلب توجه فراگیر نسبت به موضوع است که این کار به صورت شفاهی ،کتبی امکان پذیر است .
- این دسته از هدفها ، شامل رفتارهایی است که از وجود پدیده خبر می دهد و میل تحمل در برابر شنیدن یا دیدن آن را نمایان می سازد.
- هدف این سطح هدایت توجه فراگیر نسبت به موضوع وایجاد حساسیت وتمایل در وی است تا زمینه برای مراحل بعدی فراهم شود.
- اما این سطح به تنهایی به معنای تغییر نگرش نیست؟؟؟

❖ افعال قابل استفاده عبارتند از :مشاهده کردن ،انتخاب کردن ،مشخص کردن ،بادقت گوش دادن ،دنبال کردن ،اشاره کردن ،مطالعه کردن

➢ مثال :از دانشجوانتظارميرود:- با دقت به علايم بيماری ايدز گوش دهد.

- به اتفاقاتي كه دركلاس درس مي افتند توجه نمايد.
- فراگيربا دقت به رويدادهاي سازمان توجه مي كند.

Responding پاسخ دهی

- دراین سطح فراگیران نسبت به موضوعی که به آن توجه داده شده پاسخ میدهند.
- پاسخ دادن به معنای ابراز علاقه وواکنش به یک موضوع است اما ابراز واکنش وپذیرفتن زبانی به تنهایی کافی نیست وباید فرد نسبت به مسئله عکس العمل نشان دهد ،بنابراین دراین سطح واکنشهای گیرنده نسبت به موضوع ارزیابی میشود.
- دراین سطح فرد انگیزه کافی وتمایل برای تغییر رفتارراادارد وبه صورت داوطلبانه همکاری میکند تمایل به رعایت موارد بهداشتی دارد ،شرکت فعال دربرنامه داشته واز انجام کار لذت می برد اما هنوز ثبات کافی دررفتار فرد وجود ندارد.

❖ نمونه افعال این سطح عبارتند از :

حمایت کردن ،داوطلب شدن ،پافشاری کردن ،اجابت کردن ،موافقت کردن ،توجیه کردن ،پاسخ دادن ،تمرین کردن ،استقبال کردن ،بحث کردن ،واکنش نشان دادن ،علاقه نشان دادن

➢ مثال :

❖ از زن باردار انتظار میرود نسبت به موضوع علل مرگ زنان باردار واکنش نشان دهد.

❖ فراگیردرموردعدالت اجتماعي علاقه نشان داده ودرمورد آن مطالعه میکند.

ارزش گذاری Valuing

- در این مرحله ، شیء یا واقعه ، پدیده یا رفتاری با ارزش جلوه می کند .
- دراین سطح رفتارفردازثبات کافی برخورداراست وبه صورت یک عقیده درمی آید .
- فراگیردرموقعیتهای مناسب این رفتار رابا ثبات کافی انجام میدهد.
- فرد احساس میکند رفتارها دارای ارزش است ونسبت به آنها تعهد پیدامیکند .
- همچنین دیگران را نیز نسبت به انجام رفتار تشویق میکند .

نمونه افعال مناسب این سطح عبارتند از :

پیشنهاددادن ،ستایش کردن ،مورد لطف قرار دادن ،امتیاز دادن ،ترغیب کردن ،تقدیرکردن ،دعوت کردن ،کارکردن ،تقویت کردن ،سهیم شدن

مثال :

- از راننده انتظار میرود رعایت قوانین رانندگی را به دیگران پیشنهاد دهد .
- فراگیر در مورد لزوم گسترش عدالت درجامعه خودرا مسئول میداند.

Organization value سازمان دهی ارزشها

- عبارت است از ادغام ارزشهای مختلف ، رفع تعارضات بین آنها و بنا نهادن یک نظام ارزشی پایدار و منسجم.
- فرد عقیده ونگرش جدید رادرونی کرده وبه تدریج نظام جدیدی از ارزشها شکل می گیرد دراین سطح علاوه براین که فرد آن رفتاررا ارزشمند دانسته وبه آن متعهد است.
- برای انجام آن درزندگی روزمره خود برنامه ریزی کرده وبا تنظیم فعالیتهای خود زمان مشخصی را به این امر اختصاص میدهد به نحوی که جزیی از فعالیتهای روزمره او قرار می گیرد.

❖ نمونه افعال این سطح عبارتند از:

تنظیم کردن ،برنامه ریزی کردن ،ترکیب کردن ،ربط دادن ،سازمان دادن ،تعمیم دادن

➢ مثال

- فراگیرنیازبه موازنه بین آزادي ومسئوليت اجتماعي را تشخيص مي دهد.(دفاع میکند)
- از بیمار انتظار میرود ورزش روزانه را به برنامه زندگی روزانه خود تعمیم دهد.

Value complex(Characterization) تبلورارزشها درشخصیت

- آخرین مرحله تغییر نگرش است که فراگیر به جایی رسیده که ارزش مورد نظر درزندگی عادی وی کاملا جای گرفته وبرای انجام رفتاردرست نیازی به تذکر ومراقب نیست .
- در این مرحله ارزش یا مجموعه ای از ارزشها در رفتار فرد انعکاس دائم پیدا می کند و در شخصیتش متبلور و جزء فلسفه زندگی او می شود .فرد به صورتی رفتار میکند که ارزشها دررفتارش کاملا هویداست .
- چنین فردی الگوی مناسبی برای دیگران محسوب شده ولازمه رسیدن به این سطح گذراندن سطوح پیش نیاز قبلی است مانند رانتده ای که حتی اگر پلیس نباشد قوانین رانندگی را رعایت می کند.

نمونه افعال این سطح عبارتند از :

- مشارکت کردن ،همکاری کردن ،ارزشیابی کردن ،انتقاد کردن ،قضاوت کردن ،تایید کردن ،تصدیق کردن ،خدمت کردن .....

مثال

- از کاردان بهداشت خانواده انتظار میرود دربرنامه بهبود وضعیت تغذیه مشارکت کند.

به مثال زیر که درسطوح مختلف حیطه نگرشی تنظیم شده توجه نمایید

receiving	ازمادرباردارانتظار میرود به مصرف مکمل هادردوران بارداری توجه کند.
responding	ازمادرباردارانتظار میرود نسبت به مصرف مکمل هادر دوران بارداری علاقه نشان دهد .
valuing	ازمادرباردارانتظار میروددیگران راتیز نسبت به مصرف مکمل ها در دوران بارداری ترغیب کند.
organization	ازمادرباردارانتظار میرودبرای استفاده مکمل ها درباردارای برنامه ریزی کند .
characterization	ازمادرباردارانتظار میرودبرای استفاده مکمل ها دردوران بارداری همکاری کند.

حیطه عاطفی

مثال: فراگیر قادر باشد پس از پایان دوره آموزشی، به شان و منزلت بیماران خود احترام بگذارد.

- حیطه عاطفی یا نگرشی از طبقات زیر تشکیل شده است:

۱- دریافت یا توجه کردن Attending or Receiving

- مثال: فراگیر در تمام مراحل مختلف تدریس با حرکات سر و برقراری ارتباط چشمی نسبت به موضوع آنمی فقر آهن توجه نشان دهد.

۲- واکنش نشان دادن Responding

- مثال: فراگیر در مراحل مختلف تدریس بررسی سیستم قلب و عروق در بحث های گروهی فعالانه شرکت می کند.

۳- ارزشگذاری کردن Valuing

- فراگیر قبل از هر تماس با بیمار دچار ضعف سیستم ایمنی بدن، دستهایش را با تکنیک صحیح می شوید.
- فراگیر سایر همکاران را به رعایت اصول ایمنی قبل و بعد از تماس با بیمار مبتلا به ایدز AIDS تشویق و ترغیب می کند.

٤- سازماندهی ارزش ها Organization Of Values

- مثال: جهت مداوا و بهبود وضعیت بیمار بد حال در مواقع غیر کشیک از بیمار عیادت می کند

۵- تبلور ارزش ها در شخصیت Characterization by a value complex

- مثال: فراگیر در جهت کسب مجدد سلامتی بیماران، همیشه صادقانه با سایر کارکنان بخش و بیمارستان همکاری می نماید.

Affective Domain

مهارت:

در پایـــان دوره حـــداقل ۸۰% دانشـــجویان بایـــد بتواننـد کـاتتر را بـا زاویـه مناسـب وارد رگ انتخـاب شده نمایند.

نگرش:

در پایـــان دوره حـــداقل ۸۰% دانشجویان پس از اتمـام رگ گیري بـه دفـع صـــحیح ســـرنگ و سرسوزن اقدام کنند.

ویژگی هدف رفتاری خوب

- الف – رفتار مورد مشاهده دقیقامشخص باشد از بکار بردن افعال و کلمات مبهم پرهیز شود
- ،مانند انجام دادن ، فهرست کردن ، نوشتن ، دسته بندی کردن ، محاسبه کردن ، ساختن.
- ب- موقعیت یا شرایطی که رفتار باید در آن مشاهده شود یا انجام گیرد مشخص شده باشد بعبارت دیگر مشخص کنیم که شاگرد از چه چیزهایی می تواند یا نمی تواند استفاده کند و یا در کجا و در چه زمانی باید مهارت لازم را کسب کند. مثلا با استفاده از کتاب ، بدون استفاده از ماشین حساب ،در حضور جمع
- ج- معیار (درجه موفقیّت) باید دقیقاً مشخص باشد . منظور حد نصابی است که بر اساس آن رفتار ارزشیابی می شود . مثلاًسه مورد از چهار مورد ،حداقل یک مورد ،در عرض دو دقیقه ،۷۰٪صحت ، بدون غلط

- هدف رفتاری را نباید به صورت سوال نوشت و قبل از نوشتن هدفهای رفتاری عبارتهای زیر نوشته می شوند :
- از دانشجویان انتظار می رود پس از پایان درس ..... بتوانند :

مثال:

✓دوعلت از علل بیماری را در کتاب پیدا کند و حداقل نام یکی از آنها را ذکر کنند .

✓رفتار : به خاطر آوردن و نام بردن شرایط: استفاده از کتاب معیار : سه فعل

- هدفهای رفتاری بر اساس سلسله مراتب از آسان به مشکل و یا بصورت پیش نیاز و پس نیاز مرتب می شوند.

نحوه ارزشیابی دانشجو:

الف) در طول دوره (کوئیز، تکالیف، امتحان میان ترم ...):.....نمره معادل ....٪ نمره کل

ب) پایان ترم :.....نمره معادل ....٪ نمره کل

ج) شیوه آزمون:

میان ترم : کتبی/شفاهی تشریحی / تستی

پایان ترم : کتبی/شفاهی تشریحی / تستی

مقررات و نحوه برخورد با غیبت و تاخیر دانشجو:

بر اساس ماده ۱۴ آموزشی ، غیبت غیر موجه در امتحان پایان ترم به منزله نمره صفر و غیبت موجه موجب حذف آن درس خواهد شد .

وظایف و تکالیف دانشجو:

* تاریخ امتحان میان ترم:

*تاریخ امتحان پایان ترم:

* سایر تذکرهای مهم برای دانشجویان:

حضور فعال در کلاس و مشارکت در پرسش و پاسخ از اهمیت برخوردار است.

رعایت شئونات اخلاقی در کلاس

منابع اصلی:

منابع کمکی: برای یافتن مقاله و سایر اطلاعات مفید

جدول زمان بندی برنامه درسی

ردیف	تاریخ	ساعت	رئوس مطالب	شیوه ارائه درس	فعالیتهای یادگیری دانشجو	وسایل کمک آموزشی

طرح درس روزانه

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی وخدمات بهداشتی درمانی گرگان
معاونت آموزشی-مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

فرم طرح درس روزانه

شماره جلسه:	**نام درس:**		**تاریخ:**
رشته ومقطع تحصیلی:	**گروه آموزشی:**		**مدرس:**
موضوع جلسه:	**مدت جلسه به دقیقه:**	**منابع:**	

هدف کلی :

رئوس مطالب	**ا هداف رفتاری**	**حیطه یادگیری**	**روش تدریس**	**رسا نه آموزشی**	**نحوه ارزشیا بی**

خلاصه و جمع بندی مطالب

